

9.10.2025

Asia: VN/22316/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi. Vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tietojen vaihtaminen poliisiin ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä parantaisi viranomaisten mahdollisuuksia puuttua järjestäytyneen rikollisuuden vaikutusmahdollisuuksiin vankiloihin ja vankilaturvallisuuteen. Esityksen tavoitteena on lisäksi tehostaa tietojen vaihtoa Ulosottolaitoksen, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisen välillä työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

Valmistelussa on tehty yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön, Verohallinnon, Rikosseuraamuslaitoksen, Ulosottolaitoksen ja aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueiden kanssa.

Valtiovarainministeriö pitää esitystä tarpeellisena ja kannatettavana. Valtiovarainministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin seikkoihin:

Tiedonhallinta

Esityksessä on sinänsä tunnistettu, että julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019, tiedonhallintalaki) säädetään muun ohessa tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan avulla (s. 4). Esityksen perusteluiden mukaan valmistelun yhteydessä on tunnistettu tiedonvaihdon yhteentoimivuuden haasteina myös esimerkiksi viranomaisten prosessien erilaisuus sekä tietoa koskevien yhteisten määritelmien ja tiedon jakamisen teknisten ratkaisujen puute. Esitys ei kuitenkaan sisällä ehdotuksia tekniselle taikka semanttiselle yhteentoimivuudelle, esimerkiksi viranomaisten tietojärjestelmille. Lisäksi esityksessä on todettu, ettei sillä olisi suoraa vaikutusta viranomaisten tiedonhallintaan taikka tietojärjestelmiin, sillä ehdotukset eivät edellyttäisi uusia tietojärjestelmiä taikka muutoksia nykyisiin tietojärjestelmiin. (s. 18)

Vaikka esityksessä ei ehdoteta nimenomaisesti tietojärjestelmiä koskevaa uutta sääntelyä, valtiovarainministeriö huomauttaa, että tiedon luovuttamista koskevalla sääntelyllä on suora vaikutus tietoaineistojen käsittelyyn ja siten tiedonhallintayksikön tiedonhallintalain 5 §:n nojalla ylläpitämään tiedonhallintamalliin. Tiedonhallintamallia ylläpidetään mainitun pykälän 1 momentin nojalla muun ohessa tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla olisi todennäköisesti vaikutuksia myös tietojärjestelmiin, mikäli tietoja on tarkoitus luovuttaa sähköisesti.

Esityksessä tulisikin arvioida, mikä merkitys esityksessä ehdotettavalla sääntelyllä olisi kohteena olevien tiedonhallintayksiköiden tiedonhallintamalleissa kuvattuihin tiedonanto- tai tiedonsaantioikeuksiin. Tiedonhallintalain sääntelyn näkökulmasta tulisi arvioida erityisesti tietojen luovuttamistapa. Onko tietojen luovuttaminen tarkoitus toteuttaa sähköisesti teknisten rajapintojen avulla tai avaamalla katseluyhteys? Jos tietojen luovuttaminen on tarkoitus toteuttaa mainitulla tavalla, tulisi esityksessä ottaa huomioon tiedonhallintalain 22–24 §:n mukainen sääntely ja arvioida sen soveltumista esityksessä ehdotettavaan tietojen luovuttamiseen.

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja kannatettavina, eikä valtiovarainministeriöllä ole huomautettavaa muutosten sisällöstä. Muutosten sisältö on valmisteltu yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa. Valtiovarainministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin teknisiin seikkoihin:

Lakiehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi pykälän 1 momentin 4 kohtaa. Valtiovarainministeriö ehdottaa, että tilaajavastuulain säädösnumero siirrettäisiin nyt ehdotetun muutoksen yhteydessä kohdan sanamuodossa heti lain nimen jälkeen. Lisäksi valtiovarainministeriö ehdottaa, että sanan "noudattamisesta" taivutusmuoto muutettaisiin myös rinnakkaistekstissä muotoon "noudattamista". Esityksen lakiehdotuksessa sanan taivutusmuoto on oikein.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan myös lisättäväksi pykälän 1 momenttiin uusi 16 kohta. Ehdotuksesta puuttuu kuitenkin lisättävää kohtaa edeltävän 15 kohdan päättävän pisteen muuttaminen puolipisteeksi. Valtiovarainministeriö ehdottaa, että lakiehdotusta täydennettäisiin tältä osin.

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 4 c §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja kannatettavina. Pykälään ehdotettavien uusien 2 ja 3 momenttien osalta Verohallinnon voi kuitenkin olla valtiovarainministeriön käsityksen mukaan vaikea arvioida, täyttyvätkö edellytykset tietojen antamiselle. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan arvio jouduttaisiin Verohallinnossa käytännössä tekemään jokaisen tietopyynnön osalta erikseen, mikä lisäisi hallinnollista taakkaa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että henkilötietoja koskevassa perustelussa on todettu, että henkilötietojen määrä on vähäinen. Joukkotietoa koskevan tietopyynnön kohdistuessa verovalvonnan yhteydessä mahdollisesti saatuihin työ- ja toimeksiantosopimuksiin henkilötietojen määrä voi kuitenkin kasvaa merkittävästi.

Valtiovarainministeriö katsoo, että esitystä olisi pykälän 2 ja 3 momenttien osalta aiheellista jatkovalmistella Verohallinnon kanssa.

Valtiosihteeri kansliapäällikön sijaisena,
alivaltiosihteeri

Leena Mörttinen

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Terhi Järvikare

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VM JulkICT Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto

VN/22316/2023-VM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: